

יוסף לרקה

לקחי חן ומאמרים לפרשת השבוע

יוצא לאור על ידי
מוסדות
"טוב וחסד"
בנשיאות הגאון
רבי יוסף חיים רווח
שליט"א

א

פרשת וארא

לקחי היום

אקטואליה בראי התורה

מושג חדש הופיע ובא לעולם, לא שערום אבותינו, ויקרא שמו בישראל "הדרת נשים"...

בודאי שואלים אתם מיהו המחנך הדגול שחרט על דגלו את העניין החשוב להדר' את נשות ישראל? אכן ה'מחנכים' הדגולים הם לא פחות מכלי התקשורת העיתונות ושאר 'פחי האשפה' במדינתנו... לאמור 'זההרו בכבוד האשה! כבודה לפחות כמו שאנחנו מכבדים אותן בלי עה"ר, כל הגרושות שלנו והאומללות מגיל 30 ומעלה, הרי מאושרות הן עלי אדמות.

צאו וראו, בתי הדין מלאים מ'מחנכים' נפלאים אלה, הלא בודאי יגעו הם על דברי התלמוד, ולמדו מה שאמר רבא 'אוקירו לנשייכו כי היכי דליעתרו' (-כבודו נשותיכם כדי שתתעשרו), או מה שכתב הרמב"ם 'מכבדה יותר מגופו' ועל כן יצאו הם למלחמת חורמה במה שכינו "הדרת נשים"... אך למרבה הפלא, באותו תלמוד ורמב"ם, כתוב גם כי 'לא תצא אשה לשוק', ואין המדובר כאן חלילה באשה שאינה צנועה, אלא לבושה מכף רגל ועד ראש, ואף רדיד חופה את ראשה וגופה, ואף על פי כן לא תצא לשוק!, אך גם לזה תשובה בפייהם לאמר, כי 'הצניעות' אינה אלא 'ענוה', שכידוע בזה הם מצטיינים במיוחד...

ברם, לנו לומדי התורה ושומריה, שם אחר יש לכל הסאגה הזו, והוא "עזרת נשים"...

כך לימדנו קודש הקדשים דוד מלכא משיחא, "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה". בואו 'מחנכים' יקרים, לראות בטוב השורר בבתינו, מכבדים אנו נשותינו עד זקנה ושיבה, אין פרץ ואין יוצאת, אין ח"ו בגידות, ומעטים הגירושין במחוזותינו, בנותינו מחוטבות תבנית היכל, אינן מסתובבות ככלבי חוצות, והיים חיי משפחה נפלאים. ראינו זאת מאמותינו הקדושות, כאשר המלאכים שואלים לאברהם איה שרה אשתך, ויאמר 'הנה באהלי, אינן קושרות ח"ו קשר עם זרים, ועיניהן הטהורות נשואות אך ורק להקים שבטי יי-הקדושים.

אך מה לנו כי נלין עליהם, צודקים הוגי ה'הדרת נשים' בדרישתם. הרי למדו הם באוניברסיטאותיהם ובקרקסאותיהם שנבראנו מה'קוף', והרי הקוף אין דרכו להתלבש או להדייר את נשיו חלילה, לא עליהם תלונותינו... רק בקשה אחת לנו אליהם, אל נא יסתבבו אותן בנות הקופים בשכונותינו, הן בדרך כלל נושכות, וזה מכאיב! האם אין אנו רשאים לבקש, אנא! רק אל תפגעו בנו?!

כי לנו נאה, "עזרת נשים"...

מלקחי הפרשה משיחותיו של מורינו הרב שליט"א

ורחמתי את אשר ארחם

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם"

פרשה זו נראית לכאורה סתומה עד מאד. היתכן כי האבות הקדושים לא היו יודעים את שם הוי"ה? ועוד, מה בכך שנראה להם בשם אל שדי, הלא גם שם זה הוא משמות שאינם נמחקים (שו"ע יור"ד רעו, ט) זאת ועוד, אף משה רבינו ע"ה כאשר נשלח ע"י השי"ת לעם ישראל, שואל הוא (שמות ג, יג) ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם, וכי לא ידעו ישראל את שמו של הבורא, ומשה הרועה הנאמן גם הוא לא ידע את שמו, עד ששואל להשי"ת על כך? אף תשובתו של השי"ת צריכה תלמוד, מהו אהיה אשר אהיה, והלא הרבה שמות למקום ומה נתייחד שם זה.

בשאלות אלו רבו הפירושים כל א' לדרכו הוא, ואף אנו נענה חלקינו, כי דבר ה' כפטיש יפוצץ סלע, והכל מסיני בא.

בספר 'קול אומר קרא' כתב כי מצינו אצל הקב"ה שני כוחות מנוגדים, והם הגדולה והענוה. ושני כוחות אלו מצויים אצלו בתכלית השלימות, כמו שאמרנו ז"ל (מגילה לא). כל מקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, ובכוחות אלו מנהיג הוא את עולמו, בגדולתו פועל ישועות ונצחיות, ובענוותנותו פועל ישועות זמניות. והנהגות אלו מתגלים בשמותיו הנ"ל, שם הוי"ה הוא גדולה ונצחיות וישועות ללא גבול, ושם אל ש-די הוא צמצום, כמו שאמרנו ז"ל (חגיגה יב). שאילולי שם זה היה העולם מתרחב בלי גבול, עד שאמר לעולמו די.

על כך אומר השי"ת למשה, כי האבות הקדושים נושעו בישועות זמניות, כאברהם אע"ה בכבשן האש, ומלחמת המלכים. וכיצחק בבארות המים. ויעקב מלבן ועשיו. על כן נגילתי אליהם ב'אל ש-די', אך שמי הוי"ה שהוא שם המשפיע ישועה ונצחית, לא נודעתי להם.

זהו שאמר משה, ואמרו לי מה שמו, מה אומר אליהם. אין ספק כי משה ידע את שמותיו של השי"ת, ואף ישראל הכירו בכך כמסורת מאבותיהם, ברם שואל משה את הקב"ה, האם כוונתך להמשיך באל ש-די ולהושיעם בישועה זמנית, או, שמא הגיע הזמן שישועתם תהא נצחית.

עונה על כך הקב"ה, אהיה אשר אהיה, ואמר על כך 'היהודי הקדוש' מפשיסחא זיע"א, כי אמר הקב"ה 'אהיה' עם מי שאומר 'אהיה', אותו יהודי שנכון הוא לשוב ולהיות מכאן ואילך עם השי"ת ועם הבריות, הרי שאני עמו. וכע"ז כתב הרמב"ן שאהיה עם מי שרוצה שאהי אצלו. אך כיון שידוע תעלומות ידע שעתידיים ישראל לחטוא אח"כ, על כן לא יכול היה לתת להם באותו זמן ישועה נצחית, עד שיהיה בטוח שלא ישוּבו לכסלה עוד, ויוסר לב האבן מקרבם, כשיתוקן העולם במלכות ש-די בביאת משיח צדקינו, או אז תהיה הישועה לנצח נצחית.

אחים אהובים! בני ישראל קדושים! הלא עלינו להתבונן כמה ישועות זמניות עושה עמנו ה' יתברך בכל עת ובכל שעה, אלף אלפי אלפים ורוב רבי רבבות נסים ונפלאות! וההזדמנות הרי ניתנה בידינו להמשיך עוד על ידי 'אהיה', היינו שנחליט להמשיך להיות טובים עם השם יתברך, ונאמר לו 'אהיה טוב עמך!' לא נכעיס אותך ח"ו בחילולי שבת, לא נכעיס אותך בלבושי שחץ ותועבה, לא נכעיס אותך בשנאת תלמידי חכמים! יודעים אנו בבירור שמילאנו כבר את הסאה ה"י, וכעסך הרב מפנה אתה כלפי האומות, מי ברעש ומי במלחמה, ומי בכלכלה. ואת הכל עושה השי"ת כדי להסית דעתם משנאת ישראל, ושלא ישפוך חלילה את חמתו על עמו צאן מרעותו. על כן אחיי ורעיי בואו יחד נאמר להשי"ת מכל לבנו "אהיה טוב עמך, ואתה תהא עמנו תמיד!" אמן.

לקח טוב סיפור לשולחן שבת

על אבותינו נגזר להיות ארבע מאות שנה במצרים, וחשבון זה, אמרו חז"ל מתחיל בלידת יצחק. ויש לשאול, מדוע התעכבה הגזירה כ"כ הרבה שנים, עד שנעשו לשבעים נפש?

ובספר "אהבת חיים" כתב על כך, כי ירידת מצרים מטרתה, כידוע, לזכך ולטהר את ישראל, והתיקון הזה לא היה מושלם אילולי היו מתקנים את ענין ה"עין". שהרי החטא הראשון בעולם שממנו נתהווה הגלות ושבעים (ע"ן) אומות, היה ב"עין", שנאמר "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעיניים" ועל כן הוצרכו ישראל לגלות לבין שבעים אומות לתקן חטא זה.

אמר קהלת "טוב מראה עיניים מהלך נפש" ואמרו ע"כ חז"ל (יומא עד): אמר ריש לקיש טוב מראה עיניים באשה, מגופה של עבירה. וכתב ע"כ הבני יששכר כי רבים המון העם החושבים כי היא חסידות יתירה (בלשונם: "קיצוניים") ואינם נזהרים בהסתכלות בנשים, ומקרא מלא דבר הכתוב ומשלשים אנו אותו בכל יום "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", ואמר קהלת "טוב מראה עיניים" וגו' וכתב ע"כ רש"י טוב ליצה"ר להחטיא בני אדם במראה עיניים יותר מגופו של מעשה.

ומעשה שהיה עם הצדיק רבי משה מפשעווארסק צדוק"ל שהיה סופר וקדושתו הנוראה בכתיבת סת"ם אין לשער, וגדולי זמנו היו מהדרים להשתמש אך ורק בכתיבתו הקדושה. פעם נסע הוא דרך העיר בראד, ובהגיעו למלון באו רוב אנשי העיר לקבלו, ולהתברך מפיו. ביניהם היה נגיד א' שניצב בעזות מצח מול הצדיק, ופנה אליו ואמר לו "כבוד הרב, שאלה לי אליך, אך דע לך! כי אם לא תספקני בתשובתך, אדע שכולכם רמאים ושקרנים וכת מתחזים" הרגיעו הצדיק ואמר לו "שאל בני, שאל" התרכך הלה ואמר לו, "לפני שבועות אחדים, שבת בעירינו אחד מהגדולים, והתקבצו אליו חסידים הרבה, וכדרכם הרעישו עולם ומלואו. ובזמן סעודה שלישית, אמרתי אסורה נא ואראה את כת המשתגעים הללו לראות בפחזותם, והנה מיד שהגעתי פתח רבם את פיו ואמר "הנה נואף בא אל הבית" ואני יודע בעצמי שחלילה אין בי שמץ מהענין הזה, והאריך הנגיד בדברי לעג ובוז על החסידים ורבותיהם.

נשא רבי משה את עיניו השמימה והתפלל לקב"ה שיתן בפיו מענה נכון, לענות לו דבר דבור על אופניו. לאחר מכן צדו עיניו גמרא שהיתה מונחת על שלחנו, פתחה הצדיק, ונגלה לעיניו המאמר הנ"ל, טוב מראה עיניים וכו'. שמח רבי משה, והראה לנגיד את מאמר חז"ל, ואמר לו מן הסתם ביום שב"ק הסתובבת ברחובות העיר ועיניך שוטטו אנה ואנה, והצדיק הלזה ראה כי קליפת הניאוף שורה עליך, ועל כן חשבת כי זך אתה, שהרי לא ידעת חומרת איסור הראיה. קיבל הנגיד את דברי הצדיק, ותיקן את מעשיו.

מסיים ה"אהבת חיים" על כך, כי ידוע שהעין ישנו את כל העולם כולו. הלובן הוא ים האוקיינוס, והשחור, הוא היבשה. האישון שבתוכו, מסמל את ארץ ישראל ירושלים וקודש הקדשים. נמצא הפוגם בעיניו, פוגם הוא בכל העולם כולו רח"ל.

יוסף לחוק מתשובות מורינו הרב שליט"א

שאלה. האם נטילת ידיים של שחרית צריכה כלי.

תשובה: כתב הרמ"א (סי' ד ס"ו) שאין מעכב בנט"י שחרית לא כלי ולא כח גברא, ושאר הדברים הפוסלים בנט"י לסעודה, וכוונתו למש"כ הרמב"ם (פ"ו מברכות ה"ו) וז"ל: כל הנוטל ידיו צריך ליהזר בד' דברים, במים עצמן שלא יהיו פסולין לנט"י, ובשיעור שיהיה בהן רביעית לכל שתי ידיים, ובכלי שיהיו המים שנוטלין בהן בכלי, ובנוטל שיהיו המים באין מכח נותן. עכ"ל. ומר"ן שם לא פליג על הרמ"א בזה, אלא שכ' שם (סי' ד ס"א) ירחץ ידיו ויברך ענט"י, ובסעיף ז' כתב שטוב להקפיד בנט"י שחרית בכל הדברים המעכבים בנט"י לסעודה.

אולם מדברי הרמב"ם שם (הל' ב) משמע שיש קפידא בכלי, וז"ל שם: כל הנוטל ידיו בין לאכילה בין לקריאת שמע בין לתפלה מברך תחלה אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת ידיים. ובהלכה ו' כתב את תנאי הנט"י כנ"ל. והוכיח מזה מו"ר הגר"ב"ץ דס"ל לרמב"ם שלתפילה נמי מעכבים כל התנאים בנט"י. והואיל ועפ"ר מי שנוטל ידיו שחרית, מתפלל אח"כ, ע"כ לכתחילה יקיים את כל תנאי נט"י הנ"ל לצאת יד"ח הרמב"ם והזוה"ק (פ' וישב. הובא בב"י ס"ד), וכד' מרן הנ"ל בס"ז. אך בדיעבד, כגון שאין לו כלי או שאר התנאים, יטול בלא כלי, ויברך כד"ן.

יו"ל ע"י עמותת
שי למורא"-שלום ירושלים"
ע"ר 9149-050-58
לתרומות והנצחות: מזרחי-
טפחות סניף 417
ח-ן 177146
◆
תגובות והערות: ת.ד.
27252 מיקוד 21272 י-ם
דוא"ל:
URY360@GMAIL.COM
052-7699595

דהצמחת
צמחא דעזראון בן יפה ומלמדת
יסק בן אהרן ומלמדת
יסק שלום בן רות ומלמדת